

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg vill lyfta fram olika exempel på trygghetsarbete som pågår i staden genom offentliga och privata aktörer, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera till nya trygghetsskapande processer.

STADSUTVECKLING MED BARNPERSPEKTIV I
BISKOPSGÅRDEN

**BARNEN
KOMMER TILL TALS
NÄR
BISKOPSGÅRDEN
FÖRÄNDRAS**

När det ska byggas nya hus i Biskopsgården finns det en grupp vars åsikter spelar stor roll: Barnen. – De har mycket arkitektur tänkande i sig, säger arkitekten Stefan Petersson, som arbetat med barngrupper i stadsdelens skolor.

2005 fick Göteborgs stadsbyggnadskontor i uppdrag av byggnadsnämnden att ta fram ett nytt program för stadsdelen Biskopsgården. Målet var nya bostäder och en mer sammanhållen stadsstruktur.

För att få med de boendes synpunkter bildades en medborgargrupp bestående av ett tjugotal vuxna. Men även ett hundratal barn, från fem olika skolor och i åldrarna 6-15 år, fick vara med och berätta hur de ser på sin stadsdel, hur de vill ha den i framtiden, vilken typ av hus de gillar och var de tycker att de ska byggas.

Två elever som deltog var Bintou Cassama och Nurcan Süren på Landamäreskolan.

Bintou spelar back i ett av fotbollsklubben Lundby IF:s flicklag och vet precis vad stadsdelen saknar:

– Konstgräs! Här finns inga bra ställen att spela fotboll på – planen bredvid skolan har inte ens hela nät i målen.

Nurcan tycker att det är för få stoppljus och för många inbrott i området och vill ha en bättre godis-

affär och en ny lekplats med större gungor som man får plats fler kompisar i.

Men hon har också en bestämd uppfattning om framtida bostäder:

– Jag tycker att man ska bygga höghus!

Bintou och Nurcan är ganska representativa. Just höga hus, fler övergångsställen och plats för fotboll och andra aktiviteter är återkommande önskemål hos Biskopsgårdens barn. De vill även ha fler kaféer, badställen och papperskorgar, och tycker att det är viktigt med bra belysning, säkerhet och trygghet, djur och natur och att människor i alla åldrar kan umgås. De gillar graffiti som konstform – men inte kladd och meningslösa "tags".

Barnen vill också ha lägenheter med gott om utrymme och flera badrum, gärna i hus med stora fina gårdar i mitten.

– De har förvånansvärt mycket arkitekturtänkande i sig och de vill att även de äldre ska vara med. De gillar fyrkantiga gårdar, för då kan de se hem till mormor, de tycker att det är fräckt med höghus och de vill ha torg och andra mötesplatser, säger Stefan Petersson, arkitekt med egen firma som ledde arbetet med skolbarnen.

Han påpekar att det krävs tålmod, förståelse och flexibilitet när man arbetar med barn. Och tydlighet: – Barn är spirituella och glada, har humor och livsgnista och det brukar bli en skön dialog. Men det är viktigt att förmedla att det inte handlar om några luftslopp, utan om ett seriöst uppdrag som vi ska lösa tillsammans. Jag brukar berätta vad en arkitekt gör, att Göteborg har olika stadsdelar, att det finns något som heter plankartor och försöker förklara den demokratiska processen. Man måste vara realistisk och berätta att det inte finns obegränsade resurser och att saker kan ta tid, men samtidigt får man inte göra dem besvikna. Det är en balansgång, säger Stefan, som har arbetat med flera andra medborgar- och delaktighetsprojekt, bland dem Södra Älvstranden i Göteborg och tillbyggnaden av Stadsbiblioteket i Stockholm.

Under tre veckor i början av 2006 träffade han en liten grupp på varje skola, lika många tjejer som killar. Varje grupp ansvarade för ett cirkelformat område runt skolan och bostadshuset.

För att få fram barnens önskemål gjordes flera olika övningar. Bland annat vandrade man tillsammans och "inventerade" området, tittade på kartor där man ledade reda på sitt eget hus, pratade om hur det ser ut

hemma och vad man gör där, gjorde "mentala kartor" över skolvägen och eventuella hinder längs den, diskuterade utrymmet mellan husen och rangordnade vad som är viktigast där man bor. Eleverna fick också välja bilder som representerade hur de upplever dagens Biskopsgården och skriva ner varför de valde som de gjorde.

Stefan Petersson sammanställde barnens egna ord, och innan resultatet överlämnades till stadsbyggnadskontoret kollade han så att de kände igen sig i formuleringarna. De fick även göra en egen presentation inför publik.

Barnens synpunkter finns med i sin helhet i en bilaga till det färdiga programmet, som var ute på samråd hösten 2006, godkändes av byggnadsnämnden i februari 2007 och ligger till grund för kommande detaljplaner.

– Att göra barnen delaktiga är ett sätt att höja nivån, så att det blir något mer än bara "den och den platsen passar att bygga bostäder på", säger Stefan.

Han får medhåll av Sophia Älfvåg, som tidigare var planarkitekt på stadsbyggnadskontoret och då arbetade med programmet för Biskopsgården:

– Man får ut mycket mer om man inte bara nöjer sig med den samverkan man är skyldig till enligt lag, utan går ut ännu bredare. Vi fick viktig hjälp med att analysera området och kunde se hur platser används.

Den vuxengrupp som ingick i projektet var arveroderad och bestod av ett tjugotal stadsdelsbor i olika åldrar. Även deras synpunkter ingår i sin helhet i programmet och de presenterade dessutom ett förslag på markanvändning för berörda förvaltningar och byggbolag.

En av dem som arbetade med gruppen var Margareta Sjöholm på informationskontoret Idépunkten. Hon är även processledare för Bo Bra i Biskopsgården, ett utvecklingsforum där stadsdelsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och lokalförvaltningsförvaltningen sedan 1993 samarbetar med allmännyttiga och privata bostadsbolag och bostadsrättsföreningar för att göra stadsdelen mer attraktiv.

Bland annat gör man flera trygghetsvandringar per år, varav några med skolklasser, och även Margareta Sjöholm kan intyga att barnperspektivet är en tillgång:

– Man får massor av idéer eftersom de ser andra saker. De kan säga sådant som "här brukar vi gå, där kan man bygga en trappa".

Bintou Cassama går på Landamäreskolan och spelar fotboll i Lundby IF och skulle gärna se att det fanns fler ordentliga planer i området där hon bor. Helst med konstgräs – och med målnät som inte är sönder.

SÅ GJORDE VI

- ▶ 2005 fick Göteborgs stadsbyggnadskontor i uppdrag av byggnadsnämnden att ta fram ett nytt program för stadsdelen Biskopsgården. Målet var nya bostäder i området, där de flesta hus är från 1950- och 1960-talen, och en tydligare och mer sammanhållen stadsstruktur.
- ▶ Som en del i detta arbete fick omkring 100 barn i åldrarna 6-15 år på fem olika skolor (Sjumilaskolan, Landamäreskolan, Ryaskolan, Svartedalsskolan och Jättestensskolan) vara med och ge sin bild av dagens och framtidens Biskopsgården och berätta vilken sorts hus de vill ha - och var de ska byggas.
- ▶ Under tre veckor i början av 2006 träffade arkitekten Stefan Petersson en liten grupp elever på varje skola, lika många tjejer som killar och främst sådana som inte redan var aktiva i elevråd eller liknande. Varje grupp ansvarade för ett cirkelformat område runt hemmen och skolan.
- ▶ Flera olika övningar genomfördes, för att verkligen få fram barnens önskemål och syn på stadsdelen. De vandrade tillsammans och "inventerade" området, tittade på kartor där man fick leta reda på sitt eget hus, pratade om det egna hemmet och skolvägen, diskuterade det som finns mellan husen och valde bilder som representerade hur de upplevde dagens Biskopsgården.
- ▶ Bland barnens önskemål fanns höga hus, fler övergångsställen, plats för fotboll och andra aktiviteter, kaféer, badställen och papperskorgar. De tyckte dessutom att det var viktigt med djur och natur, bra belysning, säkerhet och trygghet och att människor i alla åldrar ska kunna umgås. De ville ha lägenheter med stora utrymmen och flera badrum, gärna i hus med stora gårdar.
- ▶ Stefan Petersson sammanställde barnens egna ord - och lät dem godkänna resultatet så att de kände igen sig i formuleringarna - och synpunkterna överlämnades till stadsbyggnadskontoret. Barnen fick även läsa upp vad de kommit fram till inför publik.
- ▶ Barnens synpunkter finns med i sin helhet i en bilaga till det färdiga programmet. Det var ute på samråd hösten 2006, godkändes av byggnadsnämnden i februari 2007 och ligger till grund för kommande detaljplaner i Biskopsgården.

KONTAKTINFORMATION

- ▶ Stefan Petersson, arkitekt: 0702-03 05 65, stefan@spad.se, www.spad.se
- ▶ Margareta Sjöholm, processledare Bo Bra i Biskopsgården: 031-366 60 18, margareta.sjoholm@biskopsgarden.goteborg.se
- ▶ Idépunkten, Friskvåderstorget 2: 031-366 60 20
- ▶ Sophia Älfvåg, tidigare planarkitekt på stadsbyggnadskontoret i Göteborg (nu planarkitekt på WSP i Göteborg): sophia.alfvag@wspgroup.se
- ▶ Gerd Cruse Sondén, arkitekt på Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-368 05 22, gerd.cruse.sonden@stadshuset.goteborg.se

- ▶ I processen ingick även en arvoderad medborgargrupp, bestående av ett tjugotal vuxna i olika åldrar, vars arbete var rådgivande för stadsbyggnadskontorets programarbete. De tittade på stadsdelen ur olika aspekter och utifrån olika intressen och deras arbete resulterade i ett förslag, bland annat på lämpliga platser att bygga på, som presenterades för berörda förvaltningar och byggbolag. Även vuxengruppens synpunkter finns med i sin helhet i det färdiga programmet.

SVÅRIGHETER

- ▶ Stefan Petersson: När man pratar med barnen om sådana här frågor är det en svår balansgång mellan att vara realistisk och att inte göra dem besvikna.
- ▶ Stefan Petersson: Man måste ha tålamod, vara flexibel och kreativ och inte låsa sig för mycket till färdiga mallar. Och så måste man vara ödmjuk - inför barnen och inför uppdraget.
- ▶ Margareta Sjöholm: I delaktighetsprojekt kan det ibland vara svårt att nå ut till dem man skulle vilja nå bland de vuxna.
- ▶ Sophia Älfvåg: Man måste vara tydlig och noga med att berätta att deltagarnas roll är rådgivande, inte beslutande, så att de inte tror att det alltid blir exakt som de vill.

LÄRDOMAR

- ▶ Stefan Petersson: Kunskap är en färskvara. Tro inte att du har löst ett problem för all framtid - om några år kan situationen vara helt annorlunda.
- ▶ Stefan Petersson: Barnen besitter en kunskap om sin egen närmiljö som ingen annan har. Där är det de som vet bäst!
- ▶ Stefan Petersson: Den här arbetsmetoden är ett tydligt och bra sätt att lära barnen om den demokratiska processen. Dessutom är det kul!
- ▶ Margareta Sjöholm: Närheten är viktig. Ju närmare människor desto större engagemang. Var med där folk är, går, står och vistas!

TIPS

- ▶ Stefan Petersson: Ju mer du läser på om området desto bättre blir resultatet.
- ▶ Sophia Älfvåg: Var fokuserad på vad du vill få ut av medborgargrupperna.